

(въ Африка) е малко по-друга. Размѣната на стокитѣ тукъ се ръководи отъ една стара жена, навѣрно жрица (храмова служителка). Ето какво разказва за тая търговия единъ ученъ:

„Когато излѣзохме на брѣга, една стара жена заповѣда да поставятъ предъ насъ **батати** *), всѣка връзка отдѣлно. На продавачитѣ заповѣда да се отстранятъ, и тѣ сториха това, безъ възражение. Ние разгледахме бататитѣ, и който искаше да вземе тая или оная връзка отдѣлно, туряше при нея известно количество материя, кремъкъ и др. за заплащане. Презъ всичкото това време жената следѣше, какво става. Ако намираше платеното за достатъчно, вземаше материята, даваше я на продавачитѣ на бататитѣ, и тогава купувачътъ вземаше бататитѣ. Ако предложената плата ѝ се виждаше много малка, тя оставяше материята на мѣстото, като даваше съ това да се разбере, че купувачътъ трѣбва да прибави още. Ако той не направѣше това, тя заповѣдаше на продавача да си вземе бататитѣ и разрешаваше на купувача да си прибере предлаганата плата. Презъ цѣлото това време странитѣ не проговаряха нито дума, макаръ, че тая продажба да продължи цѣли три ч са“.

Този начинъ на размѣна не е вече напълно „нѣма“ търговия. Съ него се преминава къмъ **пазарната търговия**.

Пазарната търговия се развила още у старитѣ народи. Тя се е извършвала на неутрална почва, въ храма или около него, презъ празниците, подъ надзора на жреци, царе или чиновници.

Въ Персия и Палестиня панаиритѣ се сливали съ религиознитѣ празници, дето отивали много чужденци. Тамъ търговията се извършвала подъ закрилата на божеството, което покровителствувало търговията и поклонниците.

Въ Гърция търговията се извършвала главно презъ време на игритѣ, ксгато се провъзгласявалъ божии миръ и никой не могълъ да отива тамъ съ оржие въ ръка.

На островитѣ Косъ и Родосъ търговската размѣна ставала ежегодно въ храма на Аполона.

Въ Италия най-важниятъ панаиръ ставалъ на планината Соракте, въ свещената ливада на Ферония. Това било най-подходящото мѣсто за размѣна на стоки между три народа. Тукъ идвали редовно римски търговци. Тѣ често бивали нападани и ограбвани отъ самнитянитѣ, и това ставало причина, щото двата народа да се сблъскватъ.

Враждата, която съществувала между племената, станала причина да се създаде обичаятъ, щото размѣната да става публично, въ присѣдствието на нѣколко души, и да се произнасятъ нѣкакви тайнствени думи.

Въ Римъ размѣната се е извършвала тържествено и е била доста сложна работа. Тя ставала въ присѣдствието на петима пълнолѣтни римски граждани като свидетели. Мѣрачътъ претеглялъ медъта, съ която се заплащала стоката. Купувачътъ произнасялъ предписанитѣ тайнствени думи, следъ което ставалъ

*) Батати — многогодишно растение, което расте въ топлитѣ страни.